
KWANTYZACJA WEKTOROWA

Karol Działowski
Wojciech Olejnik
Paweł Kalicki

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny

26 października 2020

STRESZCZENIE

Lorem Ipsum is simply dummy text of the printing and typesetting industry. Lorem Ipsum has been the industry's standard dummy text ever since the 1500s, when an unknown printer took a galley of type and scrambled it to make a type specimen book. It has survived not only five centuries, but also the leap into electronic typesetting, remaining essentially unchanged. It was popularised in the 1960s with the release of Letraset sheets containing Lorem Ipsum passages, and more recently with desktop publishing software like Aldus PageMaker including versions of Lorem Ipsum. Do implementacji aplikacji wykorzystano język programowania Python.

1 Wstęp

Kwantyzacja - polega na przyporządkowaniu wartościom sygnału z jakiegoś określonego ciągłego przedziału wartości dyskretnych z przyjętego skończonego zbioru. Maksymalna wartość sygnału dzielona jest na szereg drobniejszych przedziałów. Zazwyczaj przedziały mają taką samą wielkość (jest to kwantyzacja liniowa), ale są wyjątki od tej reguły i niekiedy stosuje się kwantyzację nieliniową. Z każdym przedziałem powiązana jest określona liczba. Jeśli wielkość sygnału wejściowego mieści się w danym przedziale, to wówczas jest ona reprezentowana przez liczbę związaną z tym przedziałem.

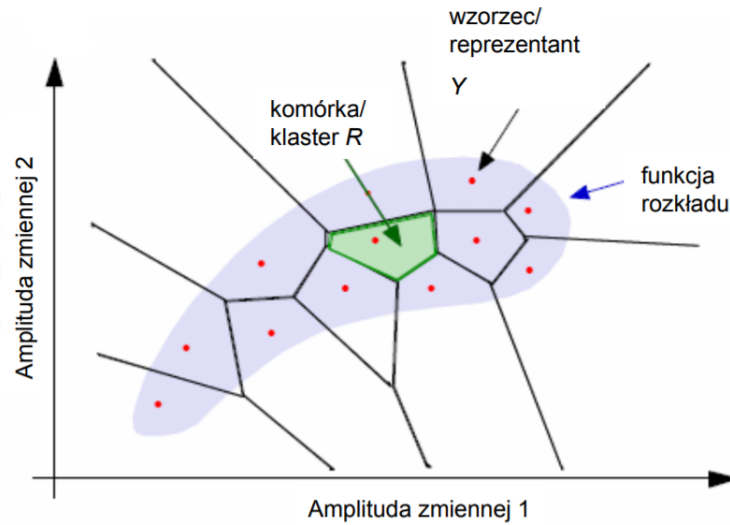
Proces kwantyzacji sygnału jest zaokrąglany w rezultacie powstają błędy. Błędy te objawiają się w postaci tak zwanego szumu kwantyzacji. Im większe przedziały kwantyzacji, tym mniejsza dokładność kwantyzacji i tym większy szum kwantyzacji. W przetwarzaniu analogowo-cyfrowym dokładność liniowej kwantyzacji jest określona przez ilość bitów wykorzystywanych do zapisu skwantowanej wartości. Zwiększenie ilości bitów prowadzi do zwiększenia ilości przedziałów i dokładniejszego odwzorowania sygnału [2].

2 Opis projektu

Celem projektu było stworzenie aplikacji umożliwiającej przeprowadzanie kwantyzacji wektorowej.

2.1 Kwantyzacja wektorowa

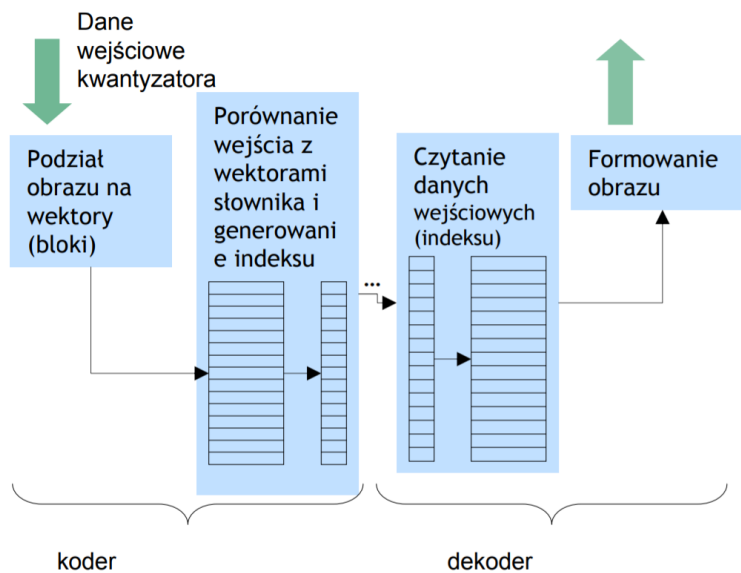
Kwantyzacja wektorowa (*ang. vector quantisation*) to przypisanie jednego słowa kodowego do grupy dwóch lub więcej elementów obrazu. Kompresja jest osiągnięta dzięki liczbie dostępnych słów kodowych mniejszej niż liczba permutacji możliwych wartości pikseli wejściowych w grupie. W ten sposób kilka wzorców wejściowych jest mapowanych na jeden kod wyjściowy. To ponownie wykorzystuje prawdopodobne podobieństwa między pikselami w tym samym sąsiedztwie przestrzeni lub czasu lub obu i maskowanie zniekształceń w bardzo szczegółowych obszarach.

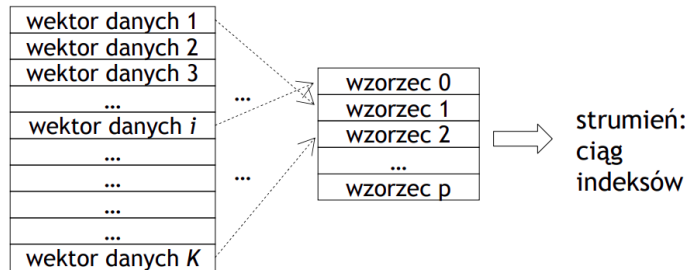
Rysunek 1: Przykład podziału dwuwymiarowej przestrzeni danych na klastry grupujące według słownika. Źródło [1]

2.2 Ogólny przebieg etapów pracy kwantyzatora wektorowego

1. Formowanie danych wejściowych do postaci N wektorów n -wymiarowych (etap wstępny).
2. Faza klasteryzacji: podział wszystkich wektorów wejściowych i konstrukcja książki kodowej (słownika) zawierającej K najbardziej reprezentatywnych wektorów całego zbioru danych, tzw. wektorów kodowych. Konstrukcja książki kodowej może być wykonana w fazie wstępnej na podstawie zbioru treningowego lub dynamicznie we właściwej fazie kwantyzacji. Faza klasteryzacji jest kluczowym etapem kwantyzacji wektorowej!
3. Faza indeksowania: przyporządkowanie każdemu wektorowi wejściowemu jednego wektora ze słownika i reprezentowanie wektora wejściowego indeksem słownika.

Rysunek 2: Ogólny schemat pracy kwantyzatora. Źródło [1]

Rysunek 3: Porównywanie wektorów danych z wektorami ze słownika. Źródło [1]

Problemy jakie możemy napotkać podczas kwantyzacji wektorowej:

1. Wybór odpowiedniej funkcji odległości w przestrzeni wektorowej.
2. Struktura książki kodowej (prosta struktura w postaci tablicy jest nieefektywna do przeglądania).

2.3 Inicjalizacja książki kodowej

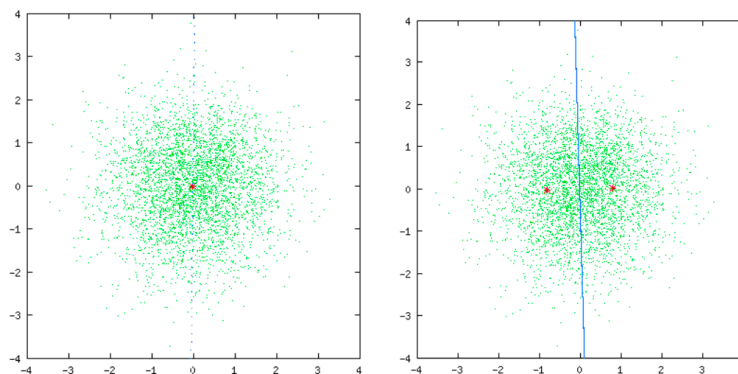
W procesie kwantyzacji wektorowej ważną rolę odgrywa postać książki kodowej ze względu na zbieżność do lokalnego minimum błędu kwantyzacji. Podstawowymi metodami inicjalizacji książki kodowej :

1. metoda losowania,
2. metoda grupowania najbliższych sąsiadów (ang. PNN - pairwise nearest neighbour)
3. metoda rozdzielania (ang. splitting)

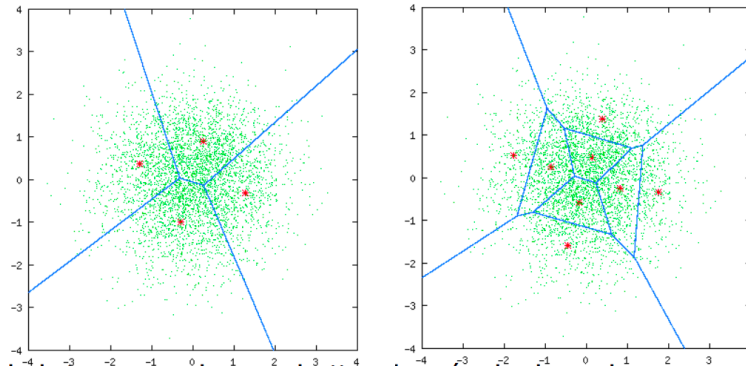
Pierwsza z wymienionych powyżej, czyli metoda losowa polega na wylosowaniu N wektorów, gdzie N jest liczbą całkowitą. Oczywiście takie rozwiązanie jest odpowiednie, wtedy gdy nie mamy informacji na temat danych wektorowych. Posiadając informacje możemy wykorzystać ją do zawężenia obszaru losowego.

Druga metoda tworzenie słownika, czyli metoda grupowania pozwala osiągnąć lepsze wyniki niż metoda losowa, ale za to jest nieco bardziej czasochłonna. Polega ona na tworzeniu coraz liczniejszych grup zaczynając od jednoelementowej, związanej z każdym wektorem sekwencji. W następnych iteracjach wyznaczamy najbliższe grupy, czyli liczymy odległości pomiędzy środkami poszczególnych grup. Następnie dwie najbliższe sobie grupy zostają połączone tak aby zmniejszać liczbę grup.

Ostatnia wymieniona metoda jaką jest metoda rozdzielania - polega na szukaniu optymalnej książki. Konstrukcja rozpoczyna się od pojedynczego wektora – centroidu zbioru uczącego. W i -tym kroku dokonywany jest (w drodze dodawania zaburzenia) podział każdego z wektorów kodowych na dwa wektory. Po takim rozdzieleniu uzyskana konfiguracja regionów decyzyjnych jest optymalizowana przez algorytm LBG, po czym dokonywany jest kolejny rozdział, etc.

Rysunek 4: Konstrukcja słownika metodą rozdzielania. Kolejne etapy konstrukcji wektorów kodowych (zaznaczone czerwonymi punktami) na zbiorze uczącym (zaznaczony kolorem zielonym). Źródło [1]

Rysunek 5: Konstrukcja słownika metodą rozdzielania. Kolejne etapy konstrukcji wektorów kodowych (zaznaczone czerwonymi punktami) na zbiorze uczącym (zaznaczony kolorem zielonym). Źródło [1]

2.4 Algorytmy inicjalizowania słownika

2.4.1 Algorytm popularności

Algorytm popularności jest prostym algorytmem generacji książki kodowej, który charakteryzuje się:

- wektorami kodowymi staje się ustalona liczba wektorów danych występujących w obrazie najczęściej (konieczne jest ustalenie progu liczby wystąpień)
- algorytm wyróżnia się stosunkowo małą złożonością obliczeniową i prostotą implementacji
- wadą podstawowej wersji algorytmu popularności jest wprowadzanie do książki kodowej podobnych barw (dominujących). Redukcję rozmiaru książki uzyskać można przez usunięcie bliskich (w sensie przyjętej metryki) wektorów i wprowadzenie kolejnego wektora pod względem liczby wystąpień.

Rysunek 6: Przykład kwantyzacji wektorowej przeprowadzonej z książką kodową skonstruowaną zgodnie z algorytmem popularności. Efekt kwantyzacji wektorowej z książkami kodowymi rozmiaru odpowiednio: 16, 32 oraz 64. Źródło [3]

2.4.2 Wektorowa kwantyzacja blokowa (BTC)

Wektorowa kwantyzacja blokowa (BTC) charakteryzuje się:

- W przypadku podstawowej wersji metody BTC każdy skwantyzowany blok obrazu reprezentowany jest w strumieniu bitowym przez mapę bitową zawierającą $n^2 = n \times n$ bitów oraz dwa bajty reprezentujące poziomy rekonstrukcji. W takim przypadku:
 - ★ liczba wszystkich możliwych map bitowych jest równa $n^2 = 65536$,
 - ★ nie wszystkie z nich występują w każdym obrazie cyfrowym, np. ze względu na rozmiar obrazu oraz korelacje danych obrazowych,
- jednym z możliwych sposobów wykorzystania powyższych obserwacji do kompresji obrazu jest kwantyzacja wektorowa map bitowych, tzn. reprezentacja zbioru wszystkich możliwych map bitowych przez niewielki jego podzbiór (słownik),

- w fazie indeksacji, każda z map bitowych stworzonych dla kolejnych bloków obrazu porównywana jest ze zbiorem map w słowniku. Prosta miarą podobieństwa map jest liczba miejsc na których porównywane mapy różnią się. Mapą najbardziej podobną do zadanej jest mapa minimalizująca tak zdefiniowaną miarę,
- wykorzystanie zbioru map stanowiących słownik zwiększa stopień kompresji. Przykład: w przypadku bloków 4x4 oraz 32 elementowego słownika 16 bitów reprezentujących elementy oryginalnej mapy można zastąpić 5 bitowym indeksem słownika. Zwiększa to stopień kompresji z CR=4.0 do CR=6.09.

2.4.3 Algorytm Lindego-Buza-Graya

Algorytm Lindego-Buza-Graya (LBG), powstał 1980, służy od do generowania książki kodowej. Przebieg algorytmu przedstawia się następująco:

- określ wektory danych zbioru uczącego. Spośród wszystkich N wektorów wejściowych wybierz losowo K wektorów stanowiących wstępną wersję słownika,
- korzystając metryki euklidesowej, $d(X, Y)$, dokonaj klasteryzacji wektorów danych wokół słów kodowych bieżącej wersji słownika
 - ★ bierzemy każdy kwadrat z obrazu (4x4) i sprawdzamy któremu reprezentantowi ze słownika jest najbliższe do naszego kwadratu, każdy piksel wewnątrz tego kwadratu porównujemy ze sobą i liczymy ich różnice w kwadracie ,
 - ★ następnie sumujemy różnic 16 kwadratów
 - ★ sprawdzamy kwadrat z obrazu z każdym reprezentantem słownika centroid
 - ★ przypisujemy wybrany kwadrat do reprezentanta słownika
- wyznacz globalny błąd kwantyzacji popełniony w bieżącej iteracji czyli wykonujemy sumowanie wszystkich znalezionych odległości między poszczególnymi kwadratami a centroidami

$$e = \sum_{i=1}^K \sum_{x \in \mathbb{R}} d(X, Y_i)$$

- sprawdzić czy popełniany błąd zmienił się względem poprzedniej iteracji jeśli nie ma to zakończ algorytm (dla uproszczenia ustaliliśmy, że ilość iteracji będzie podawana z ręki)
- wyznacz centroidy każdego regionu decyzyjnego i uczyni je wektorami kodowymi kolejnej iteracji słownika. Przejdź do kroku 2.

Problemy tego algorytmu:

- wrażliwość na inicjalną postać książki kodowej
- problem pustych przedziałów

2.5 PSNR

Szczytowy stosunek sygnału do szumu, (ang. peak signal-to-noise ratio (PSNR)) – stosunek maksymalnej mocy sygnału do mocy szumu zakłócającego ten sygnał.

Najczęściej PSNR stosowany jest do oceny jakości kodeków wykorzystujących stratną kompresję obrazków. W takim przypadku sygnałem są nieskompresowane dane źródłowe, a szumem – artefakty (zniekształcenia) spowodowane zastosowaniem kompresji stratnej.

W celu wyznaczenie PSNR, należy najpierw obliczyć współczynnik MSE (błąd średniokwadratowy) bazując na obu porównywanych obrazkach za pomocą wzoru:

$$MSE = \frac{1}{N * M} \sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^M ([f(i, j) - f'(i, j)]^2$$

gdzie:

N, M - wymiary obrazu w pikselach,

$f(i, j)$ - wartość piksela o współrzędnych $i(i, j)$ obrazu oryginalnego

$f'(i, j)$ - wartość piksela o współrzędnych $i(i, j)$ obrazu skompresowanego

Następnie wyliczoną wartość MSE należy podstawić do końcowego wzoru:

$$PSNR = 10 * \log_{10} \frac{[\max(f(i, j))]^2}{MSE}$$

gdzie:

$\max(f(i, j))$ - wartość maksymalna danego sygnału; w przypadku obrazów zwykle jest to wartość stała, np. dla obrazów monochromatycznych o reprezentacji 8-bitowej wynosi 255.

3 Podsumowanie

Lorem Ipsum is simply dummy text of the printing and typesetting industry. Lorem Ipsum has been the industry's standard dummy text ever since the 1500s, when an unknown printer took a galley of type and scrambled it to make a type specimen book. It has survived not only five centuries, but also the leap into electronic typesetting, remaining essentially unchanged. It was popularised in the 1960s with the release of Letraset sheets containing Lorem Ipsum passages, and more recently with desktop publishing software like Aldus PageMaker including versions of Lorem Ipsum. Do implementacji aplikacji wykorzystano język programowania Python.

Lorem Ipsum is simply dummy text of the printing and typesetting industry. Lorem Ipsum has been the industry's standard dummy text ever since the 1500s, when an unknown printer took a galley of type and scrambled it to make a type specimen book. It has survived not only five centuries, but also the leap into electronic typesetting, remaining essentially unchanged. It was popularised in the 1960s with the release of Letraset sheets containing Lorem Ipsum passages, and more recently with desktop publishing software like Aldus PageMaker including versions of Lorem Ipsum. Do implementacji aplikacji wykorzystano język programowania Python.

4 Literatura

1. M. Wilczewski. *Algorytmy graficzne - Kwantyzacja wektorowa obrazów cyfrowych.*
2. A. Drozdek. *Wprowadzenie do kompresji danych*, 2001
3. A. Przelaskowski. *Kompresja stratna obrazów - PODSTAWY TECHNIK MULTIMEDIALNYCH*, 2011